

ОТЧЕТ
за степента на изпълнение на утвърдените политики и програми на
Министерството на външните работи за 2019 г.

За целите на програмното бюджетиране и предвид административното функционалното разпределение в дейността на МВнР, за постигане на по-голяма отчетност са формулирани три политики, съответно **„Развитие на ефективна дипломатическа служба“, „Публична дипломация“, „Активна двустранна и многостранна дипломация“** и **единадесет програми**. В тази рамка се систематизират разнородните дейности на дипломатическата служба в изпълнение на целите и осъществяване на мерките, разписани в Програмата за управление на Правителството на Република България за периода 2017-2021 г., по изведените три приоритета в частта „Външна политика“, а именно: **Приоритет 1. Активно участие в изработването и реализирането на европейска политика и задълбочаване на двустранните политически, икономически и културни отношения със страните от Югоизточна Европа.; Приоритет 2. Целенасочена политика за поддържане на българската идентичност, език и култура в традиционните и новите български общности в чужбина; Приоритет 3. Устойчиво решение на проблема с миграцията.**

През отчетната 2019 г. бяха положени последователни усилия за постигането на заложените цели на „Политиката за развитие на ефективна дипломатическа служба“. В рамките на бюджетната рамка се работи за осъществяване на набелязаните оперативни цели в двете програми: **„Администриране и осигуряване на дипломатическата служба“** и **„Управление на задграничните представителства и подкрепа на българските граждани в чужбина“**.

Бяха подобрени условията на труд и техническото осигуряване в МВнР – Централно управление. Поддържаната електронна система за документооборот допринася за организираност на работните процеси и своевременен достъп до информационни ресурси. Положени бяха усилия за осигуряването на безпроблемно функционираща и в рамките на бюджетната рамка ресурсно обезпечена администрация, поддържане на административно-информационни и технически способности, съответстващи на съвременната технологична среда, привличане и задържане на компетентни кадри. За резултатите от положените усилия свидетелства големия интерес, който бе проявен към обявения общ конкурс за „стажант-аташе“ за постъпване в специализираната администрация на МВнР.

От друга страна МВнР, в т.ч. чрез своите задгранични представителства, работеше в услуга на гражданите, като предоставяше своевременна информация за страните, в които пътуват; следеше за възможни събития от кризисен характер, като издаваше съответните препоръки, а при необходимост оказваше и подкрепа на изпадналите в беда.

Поддържа се мрежа от задгранични представителства, които работеха ефективно за изпълнение на външнополитическите приоритети на страната. Осъществявана бе защита на правата и интересите на българските граждани зад граница, както и навременна и адекватна реакция при кризисни събития, в отговор на високите

очаквания на българските граждани за ангажимент на държавата към техните проблеми, когато пътуват и пребивават извън страната. След откриването на нови посолства в Абу Даби и Рияд и генерални консулства в Тараклия, през 2019 г. бе открито ново Генерално консулство в Барселона, а консулството ни във Франкфурт вече е с ранг на генерално.

В условията на съвременната информационна среда присъствието в публичното пространство се осъществява в значителна степен чрез използването на съществуващите благодарение на интернет и мобилните мрежи форми на комуникация, в т.ч. социални мрежи, електронни страници, чрез които се постига мигновен достъп до информация. През 2019 г. усилията на МВнР в тази насока бяха насочени към повишаване на степента на доверие към дипломатическата служба и изграждане на отношения на диалог между нея и гражданското общество, формиращо в значителна степен публичните нагласи към провежданата външна политика.

Чрез средствата на публичната дипломация интензивно се работи за осъществяване на оперативните цели, дефинирани в двете програми „Публични дейности“ и „Културна дипломация“.

Дипломатическият институт и Държавният културен институт работеха в подкрепа на развитието на положителния образ на Република България, както от гледна точка на популяризиране на външнополитическия опит на Р България в процесите на европейска интеграция, така и от към културно-историческо богатство. Реализирани бяха редица проекти, които допринесоха в значителна степен за постигане на целите на двете програми.

Бяха постигнати в оптимална степен поставените оперативни цели, разписани в седемте програми: **„Принос за формиране на политики на ЕС и НАТО“, „Двустранни отношения“, „Международно сътрудничество“, „Европейска политика“, „Визова политика и управление на кризи“, „Осигуряване и контрол на външнополитическата дейност“ и „Международно сътрудничество за развитие и хуманитарни въпроси“.**

Бяха положени резултатни усилия за координиране на единни позиции на всички институции по националните приоритети на Република България; Използвани бяха ефективно средствата на двустранната и многостранната дипломация за постигане на заложените цели. Осъществен бе интензивен политически диалог, който намери израз в провеждането на значителен брой двустранни посещения, срещи и участия в международни формати, изискващи координация и съществена експертна подготвителна и организационна дейност, за да имат съдържание и конкретни резултати.

Българската дипломация участва активно и последователно в изработването и реализирането на европейската политика и задълбочаване на двустранните политически, икономически и културни отношения със страните от Югоизточна Европа.

През 2019 г. в резултат на последователните усилия на правителството и в частност МВнР, се стигна до становището на Европейската комисия и Европейският парламент, че Механизмът за сътрудничество и оценка трябва да отпадне.

МВНР участва активно в изготвянето на представения през м. октомври т.г. съвместен нон-пейпър на България, Гърция и Кипър, който цели да привлече вниманието на държавите членки и на институциите на ЕС върху динамичната миграционна ситуация в Източно- Средиземноморския регион. С тази инициатива призовахме за достатъчни гаранции за успешното изпълнение на Съвместното изявление ЕС – Турция от март 2016 г., предоставяне на допълнителни финансови средства за страните в широкия Източно-Средиземноморски регион, както и за създаване на механизъм за солидарност в рамките на ЕС, който би могъл адекватно да подпомогне усилията на най-засегнатите държави членки.

Важно да се отбележи е, че МВНР разработи Рамкова позиция относно разширяване на ЕС и Процеса на стабилизиране и асоцииране по отношение на Република Северна Македония и Албания, която бе одобрена от Народното събрание. България бе сред първите страни ратифицирали Протокола за присъединяване на Република Северна Македония към НАТО. Положените последователни усилия намериха признание в поемането със Република Северна Македония на съвместното Председателство на Берлинския процес. В рамките на Председателството на България на Организацията на Черноморското икономическо сътрудничество в организацията бе поканена с единодушие Република Северна Македония.

Бяха осъществени важни визити и срещи в рамките на международни форуми на ниво президент, премиер и външен министър от редица страни – както членки на ЕС и НАТО, така и от региона на Азия, Африка и Близкия изток, Северна и Южна Америка. Сред тях може да се отбележат посещението на българския министър-председател в САЩ (ноември), където срещата с президента Доналд Тръмп постави началото на качествено нов етап в развитието на стратегическото партньорство. През 2019 г. в България бяха германският президент Франк-Валтер Щайнмайер и германският външен министър Хайко Маас. Визита имаше руският премиер Д.Медведев, а за първи път от 9 години български външен министър бе в Москва. Българският министър-председател посети Туркменистан, а в България – официална визита имаше министър-председателя на Грузия.

Изминалата година се откроява и с активизирането на двустранните отношения със страни от Близкия изток. За пръв път официално посещение в България осъществява министърът на външните работи и емигрантите на Йордания (август), а министър-председателят Борисов бе на важна визита Аман (октомври), в рамките на което бе постигната договореност България да бъде домакин през 2020 г. на среща в рамките на Процеса „Акаба“. През 2019 г. за първи път в историята на българо-саудитските отношения в Рияд е акредитиран български посланик и отваря врати посолство на страната ни Кралство Саудитска Арабия.

Фокус на българската и европейската външна политика през 2019 г. бе и Африка, както заради важността на този континент по отношение на природни ресурси и възможности за бизнес, но и заради миграцията. Реализирана бе първа визита на български външен министър в Намибия, а Ангола не бе посещавана от представител на българското правителство 30 години въпреки интензивните ни контакти в миналото.

През отчетния период дейността бе фокусирана върху реализирането на дългосрочните български интереси за установяване на стратегическо партньорство с Китай (установено през м. юли 2019 г.), Япония, Индия, Република Корея и Виетнам; развитие на приятелски отношения и сътрудничество с други влиятелни страни от региона като Иран, Индонезия, Австралия, Тайланд, Сингапур, Малайзия, Пакистан, Нова Зеландия; запазване на динамиката в отношенията с Камбоджа и Монголия; подпомагане на сигурността и възстановяването на Афганистан, следвайки политиката на дългосрочна ангажираност. Може да се отбележи, че българският министър-председател бе за първи път в Република Корея (септември), а през октомври бе реализирано първо по рода си за последните 35 години посещение на министър-председател на Камбоджа. Продължи и активният диалог на ниво външен министър. Министър Захариева посети Япония за участие в Световната асамблея на жените и провеждане на двустранни срещи (март). Осъществени бяха посещения в България на министрите на външните работи на Индия (февруари), Япония (август) и Индонезия (септември).

Традиционното участие на българската делегация в Общия дебат на 74-ата сесия на ОС на ООН и в съпътстващите събития даде възможност за представяне на позициите на Р България по актуални въпроси от дневния ред на ООН, както и да бъдат отстоявани основните позиции и приоритети на ЕС и НАТО. В рамките на сесията се проведе редица двустранни срещи на ниво министър на външните работи, които способстваха за по-нататъшно развитие на политическия диалог с традиционните ни партньори, както и за насърчаване на сътрудничеството с географски отдалечени от нас държави. Срещата на министрите на външните работи ЕС-АСЕАН (януари), 14-тата среща на министрите на външните работи на АСЕМ (декември) и др. международни форуми също дадоха възможности за развитие на двустранните контакти.

През 2019 г. България отбеляза 15-та годишнина от членството на България в НАТО и 70-та годишнина от създаването на Организацията на Северноатлантическия договор, и имаше възможност в равнотетката си да отчете, че осъществява отговорно своите ангажименти.

През 2019 г. България бе за пръв път член на Съвета на ООН по правата на човека (СПЧ), където работи по набелязани си приоритети: защитата на правата на детето и гарантиране правата на личността, нейното достойнство, благоденствие и сигурност, в т.ч. равенството на жените и мъжете, правата на хората с увреждания, създаването на толерантни общества. Отчитайки сериозния ангажимент на държавата в хуманитарната сфера през тази година бе създаден Национален комитет по международно хуманитарно право.

Не на последно място следва да се отчете и ефективната работа и през отчетния период на МВнР в изпълнение на непрекъснатия ангажимент на държавата по защита на правата на българските граждани – пребиваващи постоянно или пътуващи зад граница. В тази връзка следва да се отбележат осъществените мерки за облекчаване на достъпа до консулско обслужване.

Последователно се работи за поддържане на българската идентичност, език и култура в традиционните и нови български общности, в т.ч. може да се посочи

улесняване достъпа на българските общности до български висши учебни заведения чрез промени в изискванията на визовия режим, подкрепа за българското национално малцинство в Албания, усилията за защита на езиковите, културните и образователни права и интереси на нашите сънародници в Украйна и Р. Молдова, както и за съхраняването на административно-териториалната цялост на Болградския район в Украйна и Тараклийския район в Молдова и др. Може да се отбележи, че за първи път по албанската Национална телевизия започна излъчване на ежедневно информационно предаване на български език, предназначено за българската общност в Албания. По отношение на интересите на голямата българска общност в САЩ, МВнР оказва последователно съдействие на МОН за включване на българския език в програмите за издаване на „Сертификат за двуезичност“ (Seal of Biliteracy) на отделни щати, както и в програмата за издаване на „Глобален сертификат за двуезичност“ (Global Seal of Biliteracy) на САЩ. Беше проведена широка комуникационна кампания за информиране на българските граждани за системата за уседналост като вече повече от 130 000 наши сънародници са подали заявления за статут.

Нарастваща е динамиката на осъществяваната от България помощ за развитие в подкрепа на усилията за постигане на устойчиво развитие, укрепване на международния мир, сигурност и стабилност на основата на ценностите на демокрацията, плурализма, върховенство на закона и зачитането на правата на човека. Бяха осъществени редица проекти по линия на официалната помощ за развитие в размер на над 6 млн. лв в страните от Западните Балкани и Черноморския регион, оказана бе хуманитарна помощ на населението от бедстващи райони в Африка и Азия.

Българската външна политика е многовекторна, като политическият диалог е насочен към търсене на възможности за гарантиране на сигурна и стабилна среда, в която страната постига икономическо развитие с ефект върху подобряване на условията за живот и благосъстоянието на българските граждани. Българската дипломация полага резултатни усилия за утвърждаване на облика на България на страна с устойчива икономическа и финансова среда и предпочитана дестинация за развитие на бизнес; разширяване на позициите на българския бизнес на традиционни пазари и разработване на нови пазари за български стоки и технологии чрез координиране на организацията и провеждането на бизнес форуми и съвместни проекти; популяризиране на предлаганите български туристически услуги в чужбина.

В резултат на положените усилия страната ни е по-видима и получаваме признание за нашата роля и принос в региона.